

לפני כב' המשנה לנשיאה, השופט ח' מלצר

המבקש:

רומן זדורוב

ע"י ב"כ עו"ד ירום הלוי

מרח' ארלוזורוב 145 תל אביב 62996

טל': 03-6912394 ; פקס': 03-6966815

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

פרקליטות המדינה, המחלקה הפלילית

תגובת המשיבה לתשובת המבקש

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 14.10.20 מוגשת בזאת תגובה מטעם המשיבה.

1. מתשובת המבקש עולה כי הוא עומד על כך כי ככל שבית המשפט ימצא כי יש הצדקה לקבלת חוות דעת נוספת בסוגיה של יציאת הדם מהגופה, אין הוא מוכן לפנות לרופא משפטי אחר מלבד ד"ר קוגל, על אף הצעת המשיבה למימון הוצאותיו.
2. יש לתהות על עמדה זו לפיה ד"ר קוגל הוא הרופא המשפטי היחיד אשר מסוגל לתת חוות דעת בשאלה זו ורק באמצעותו ניתן לברר את הסוגיה הרפואית-משפטית. אם כטענת המבקש דברי ד"ר קוגל הם "אמת יצוקה", הרי בוודאי שאין קושי לבסס את הטענה לפיה אין אפשרות שדם זלג מגופת המנוחה בשלב בו התגלתה, גם באמצעות רופא משפטי אחר, לרבות מחו"ל. כך נהג המבקש כאשר ביקש לקבל חוות דעת בנוגע לכתמי הדם, מהמומחה בבל, וכך ניתן לעשות אף בעניין המצוי במומחיותו של רופא משפטי.
3. המבקש מבקש ללמוד מהתנהלות המשיבה בעבר, בנוגע לסוגית להב הסכין, על כך כי למרות ניגוד העניינים בו מצוי ד"ר קוגל, ניתן לקבל ממנו כיום חוות דעת. טוב עשה המבקש כשצירף לבקשתו את הודעתה של המשיבה מחודש ספטמבר 2014 (נספח ח' לבקשה) בה מובהרת השתלשלות העניינים כמו גם הנימוקים (מפורטים החל מסעיף 12) שהובילו להסכמת המשיבה בשעתו לכך שד"ר קוגל יחזור להעיד בבית המשפט המחוזי, כעד מטעם ההגנה, על אף שכבר כיהן באותה העת כראש המכון לרפואה משפטית. השתלשלות העניינים מתוארת בהרחבה אף בפסק דינו של כב' השופט דנציגר¹.

¹ בפסקה 28, בהמשך החל מפסקה 34 ושוב, החל מפסקה 252 ועד 257 וכן בפסקה 271.

4. השתלשלות עניינים זו, מלמדת על האבחנה המהותית בין המצב בשעתו למצב שבפנינו. בתמצית ייאמר כי בהכרעת הדין המשלימה התייחס בית המשפט המחוזי לעמדתו **המשוערת** של ד"ר קוגל בסוגיית להב הסכין. לאחר הכרעת הדין המשלימה התברר כי נתונים מסוימים, לרבות מסמכים שהוגשו בהליכים בעניינה של ד"ר מאיה פורמן בבית הדין לעבודה, אינם מתיישבים עם הערכת בית המשפט המחוזי באשר לעמדתו ד"ר קוגל. משכך, התבקשה העדותו של ד"ר קוגל עצמו, כדי לברר את עמדתו שלו.

5. לעומת זאת בענייננו, כפי שהובהר בעמדת המשיבה מיום 22.9.20 המשקפת את עמדת היועץ המשפטי לממשלה, חוות הדעת של ד"ר קוגל היא חוות דעת חדשה המתבקשת בעניין אשר לא עסק בו כלל במהלך המשפט, ואין לו לגביו יתרון כלשהו על פני כל רופא משפטי אחר, המצדיק חריגה מהסדר ניגוד העניינים.

6. המשיבה תפנה לפסק הדין **בבג"צ 1653/17 סיבוני נ. מ"י**. אמנם אין מדובר בסיטואציה זהה, אולם מדברי בית המשפט הנכבד ניתן ללמוד כי בין השיקולים לסטיה מהסדר ניגוד העניינים יש לבחון את השאלה האם יש יתרון כלשהו לד"ר קוגל במקרה זה, על פני רופאים משפטיים אחרים.

"לכך יש להוסיף את הסכם ניגוד העניינים עליו חתם ד"ר קוגל בעת מינויו למנהל המכון לרפואה משפטית. על פי הסכם זה, ד"ר קוגל התחייב להימנע מעיסוק בעניינים הנוגעים לתיקים שבהם טיפל בתפקידו הקודם, טרם מונה למנהל המכון לרפואה משפטית. מקרהו של העותר הינו אחד מאותם התיקים בהם עסק ד"ר קוגל טרם מינויו. אכן, ההסכם קובע מנגנון להתמודדות עם מקרים חריגים שבהם ד"ר קוגל נכח בעבר כנציג יחיד מטעם ההגנה ואשר עתה נדרש המשך טיפולו בהם. על פניו, עולה כי תיקו של העותר אינו נכלל במסגרת אותם המקרים החריגים שבהם ניתן להתגבר על הסדר ניגוד העניינים. זאת, בין היתר מכיוון שחוות הדעת שהוגשה במסגרת הבקשה השלישית לקיום משפט חוזר נסמכה על צילומים מהזירה שסופקו לד"ר קוגל, ולא, למשל, על פעולה כגון נתיחה שהוא ביצע בעצמו. על כן, נראה כי לד"ר קוגל אין עדיפות על פני מומחים אחרים שיכולים לעסוק בעניינו של העותר. עניין זה עלה בדיון שהתקיים בפנינו ואף במסגרתו העותר לא הצליח להצביע על היתרון של ד"ר קוגל ביחס לתיק זה באופן שמצדיק את המשך טיפולו בו. הסעד אותו מבקש העותר – בחינת עניינו מחדש – יכול להינתן לו גם מגורם אחר שאינו ד"ר קוגל או המכון לרפואה משפטית. העותר רשאי לפנות למומחים שונים, מהארץ או מחו"ל, בבקשה לקבל חוות דעת פורנזית במטרה להגיש בקשה למשפט חוזר. פרט להיבט הכלכלי הכרוך בעניין, העותר לא נימק מדוע אין הוא יכול לפנות למומחים אחרים, ומדוע הוא זכאי כי עניינו יבחן דווקא על ידי ראש המכון לרפואה משפטית. כפי שמפורט לעיל, בנסיבות ענייננו, הנתון לפיו ראש המכון סיפק לו בעבר חוות דעת כגורם פרטי אינה מהווה סיבה מספיקה כשלעצמה כדי לקבל את העתירה."

7. המשיבה תדגיש עוד כי בזמנו, עמדה היא על כך שבתיק זה מעמדו של ד"ר קוגל, ממשיך להיות כעד מטעם ההגנה, ועדותו אינה נשמעת בכובעו כ"ראש המכון". בהתאם לכך, בשלב הערעור התנגדה המשיבה למתווה שנקבע על ידי בית המשפט, לפיו הצדדים יציגו שאלות בכתב לד"ר קוגל, אשר ישיב עליהן בתצהיר, ועמדה על זכותה לחקור אותו בחקירה נגדית. כמו כן פנתה המשיבה להתייעצות עם מומחה בעל שם עולמי ברפואה משפטית, הודיעה לבית המשפט כי הוא חולק לחלוטין על עמדתם של ד"ר פורמן-רזניק וד"ר קוגל בסוגיה, וכי תבקש להגיש חוות דעת נגדית מטעמה. כפי שעולה מפסק הדין של בית משפט נכבד זה בערעור, בית המשפט נמנע לבסוף מלהתבסס על חוות הדעת של ד"ר קוגל (ראה סעיף 22 לפסק דינו של השופט עמית וסעיף 272 לחוות דעת של השופט דנציגר).

8. טענה נוספת המתבססת לכאורה על התנהלות המשיבה בעבר, נוגעת להרצאת הזום. המבקש מבקש לגזור גזירה שווה משימוש שעשתה המשיבה בבית המשפט המחוזי, בראיון שנערך עם ד"ר קוגל, כדי לעמת עמו את גרסתה של העדה בחקירה נגדית, לעניין קבילות הרצאת הזום כיום. אין לנו אלא להפנות את בית המשפט הנכבד לכך שנקבע בשעתו, על יסוד הסכמת המשיבה, כי ראיה זו, ת/816, היא עדות שמיעה שאינה קבילה לאמיתות תוכנה.

כך קבע בית המשפט קמא בהחלטתו מיום 19.7.13 בעניין הבקשה להעיד מחדש את ד"ר קוגל:

"יאמר מיד, וכפי שיורחב בהמשך, הקרקע נשמטת מתחת לטענת ההגנה נשוא דבריו של דר' קוגל בראיון, שעה שגם התביעה מסכימה כי ככל שדר' קוגל לא הגיש חוות דעת ולא העיד בסוגיית הלהב, הרי שכל התבטאות שלו במסגרת ראיון טלוויזיה היא בגדר עדות שמועה שאינה קבילה לאמיתות תוכנה. המאשימה מציינת בתגובתה כי לא תבקש להסתמך על ראיון זה (ת/816) כראיה לאמיתות תוכנו (ראו: ס' 7 (א) לתגובתה מיום 27.06.13). בנסיבות אלה, תנוח דעתם של הסנגורים כי לדברים שאמר לכאורה דר' קוגל (ת/816) אין ערך ראייתי, כאשר בפנינו חוות דעתה ועדותה של העדה דר' פורמן - רזניק."

9. הנה כי כן אין להשוות בין שימוש בראיה זו על מנת לעמת באמצעותה גרסה של עדה במהלך חקירה נגדית, לבין בקשה להגיש דברים שנאמרו באופן בלתי פורמלי, תשובות לשאלות בהרצאה, כביסוס לטענה שבמומחיות, במקום חוות דעת ערוכה כדין.

10. המבקש חוזר ומעלה בתשובתו טענות שמטרתן לשלול את האפשרות כי הדם זלג מהגופה בשלב בו התגלתה.

המשיבה הבהירה עניין זה בתגובתה לבקשה למשפט חוזר, ובהודעתה המעדכנת. לאור האמור בחוות הדעת של ד"ר קריספין וסני"צ לייפר, אשר בחוות דעתם הביעו את עמדתם המקצועית, כל אחד בתחומו ועל פי נסיונו המקצועי, בנוגע לנסיבות בהן יכול דם לצאת מגופה גם שעות לאחר המוות, ומשעולה מחומר הראיות כי נסיבות אלו התקיימו מאחר שאנשי מד"א נגעו בגופת המנוחה וגרמו לתזוזתה, אין לעמדתה דרך לשלול אפשרות זאת.

11. אכן, ככל הנראה לא ניתן לשחזר כיום בוודאות את הדרך המדויקת בה זלג הדם על גבי העקבה, אולם במסגרת הליך זה של בקשה למשפט חוזר, די בכך שיש ביסוס ממשי בחומר הראיות ובחוות הדעת לכך שהיתה אפשרות כזו בשלב בו התגלתה גופת המנוחה. לעמדת המשיבה אין בכל הטענות המועלות על ידי בא כוח המבקש כדי לשלול אפשרות זו, והמשיבה תרחיב על כך בדיון שנקבע.

12. נסיים בכך שבפסק הדין שניתן בערעור עמד בית המשפט הנכבד על כך שבתיק זה נפרצו כל הגבולות הדיוניים לטובת ההגנה (בפסקה 21 לפסק דינו של השופט עמית). דומה שבקשה זו שלפנינו, בה מתבקשת הגשת הקלטת הרצאת זום של מומחה, היא דוגמא נוספת לכך. המשיבה תזכיר כי הכללים הפרוצדורליים טומנים בחובם מנגנונים מהותיים לחקר האמת באופן מיטבי, בין היתר במגבלות הזמן שהם קובעים, ובתוכן ומבנה העדויות. כפי שעמדה על כך המשיבה בהודעתה הקודמת, אין לראות בפריצה של גבולות אלו אמצעי להגשמת חקר האמת, אלא להיפך.

תמר בורנשטיין
ראש תחום (פלילי)
בפרקליטות המדינה

15 אוקטובר 2020
כ"ז תשרי תשפ"א